

ISPAN TILI LEKSIKASINI ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O'RGATISHNING MAQSAD VA VAZIFALARI

Farxodova Parvina Rustam qizi

O`zDJTU talabasi

Ilmiy rahbar: F.S.Tashpulatova

O`zDJTU katta o`qituvchisi

Annotatsiya. Raqamli texnologiyalar, onlayn darslar, innovatsion texnologiyalar, kommunikatsiya vositalarisiz ta`limni tasavvur etish mushkul. Xususan ispan tilini o`qitishda ushbu vositalarni qo`llash yuqori samaradorlik keltiradi. Mazkur maqolada elektron ta`lim muhitida ispan tilini o`qitishning nazariy asoslari, metodologik jihatlari hamda afzallik tomonlari muhokama etiladi.

Kalit so`zlar: Elektron ta`lim, AKT, onlayn dars, ispan tili, metod, texnologiya, o`qitish.

KIRISH

Dunyoni izchillik bilan taraqqiy etmoqda. Inson hayotining barcha jabhalariga robototexnika hamda aqlli texnologiyalar shiddat bilan kirib kelmoqda. Ana shunday bir davrda ta`lim berishda zamonaviy va ilg`or bo`lgan aqlli texnologiyalarni ta`lim jarayoniga tatbiq etilishi o`qitishda modernizatsion va o`qitish metodikasida transformatsiyalashuvni anglatadi. Ispan tilini o`qitish va bu tilni keng miqyoda o`rganilishi mazkur tilni jaxon ilm-fani, iqtisodiyoti, madaniyatida yetakchi bo`lgan muloqot vositasiga egalik qilishni anglatadi. Ispan tili mashg`ulotlari talabalarni intellektual hamda hissiy rivojlantirish manbaiga aylanishi lozim. Bu jarayonda talabalarning bilim olishga qiziqishlari, o`z fikrini mantiqiy izchillikda bayon etishlari, tafakkur imkoniyatlarini kengaytirish talab etiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Shu nuqtai nazardan, ushbu tilni o`qitishda zamonaviy texnologiyalarning qo`llanilishi dolzarbdir. Binobarin, O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 19 mayda «O`zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o`rganishni ommalashtirishni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora- tadbirlari to`g`risida»gi qarori bizning mamlakatimizda ham bu borada ishlar yangi bosqichga ko`tarilganini hamda jamiyatimizni dunyo hamjamiyatiga integratsiyalashuvi sari izchil odimlayotganini anglatadi [1].

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Ispan tili mashg`ulotlarida ta`lim mazmunining o`ziga xos xususiyatlari quyidagilarda namoyon bo`lishi kerak [2]:

- yagona metodologik, metodik, didaktik va psixologik tizimning amal qilishi;

- har bir ta'lim oluvchining psixologik xususiyatlari maksimal darajada hisobga olinganligi;
- talabalar ongida bilimlar orqali olamning yaxlit manzarasi shakllantirilishi;
- fanlararo aloqadorlik va o'quv fanlari mazmuni orasida integratsiyaning shakllanganligi, har bir o'quv predmeti va barcha o'quv fanlari uchun xos bo'lgan xususiyatlarning hisobga olinganligi;
- nafaqat metodik va didaktik materiallar, yoki nazoratning turli ko'rinishlari, balki AKT vositalaridan foydalangan holda talabalarda tafakkur dinamikasining mo'jassamlashtirilishi;
- darslarning tashkiliy shakllarini o'zgartirish uchun imkoniyat yaratilishi: jamoaviy ish shaklidan kichik guruhlariga, undan esa aralash shakllarga o'tishning ta'minlanishi;
- ta'lim jarayonida talabalarda fuqarolik va fidoyilik tuyg'ularini shakllantirishning yangi konsepsiyalari tatbiq qilinishi;
- talabalarda madaniy yetuklik sifatleri, mustaqillik, qabul qilingan qarorlar uchun javob bera olish layoqatiga egalik ko'nikmalarining shakllantirilishi, ularning intellektual rivojlanishi uchun qulay sharoitning yaratilishi va boshqalar.

Ispan tili mashg'ulotlaridabilimlarni egallash jarayonida talabalar uchun mo'ljallangan AKT vositalari o'qituvchi tomonidan o'qitishning yangi shakllari, metodlari va usullarini taqdim etish asosida takomillashtiriladi. Bunday vositalar sirasiga tabaqalashtirilgan ishlar uchun mo'ljallangan elektron ta'limiy topshiriqlar (ETT), mantiqiy xarakterdagi elektron mashqlar (MXEM), talabalarni atrof-muhit bilan tanishtirishga bag'ishlangan savollar va elektron topshiriqlar, baholash, o'z-o'zini baholash va nazorat qilish xarakteridagi elektron topshiriqlar hamda turkum mashqlarni kiritish mumkin (1-jadval).

1-jadval. Ispan tili mashg'ulotlaridatalabalarda kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan AKT vositalarining turlari [3]

№	AKT vositalarining turlari	Kutiladigan natija
1	Elektron ta'limiy topshiriqlar (ETT)	Intellektual rivojlanishi uchun qulay sharoitning yaratilishi
2	Mantiqiy xarakterdagi elektron mashqlar (MXEM)	Mustaqillik, qarorlar qabul qilish layoqatining shakllantirilishi
3	Atrof-muhit bilan tanishtirishga mo'ljallangan electron topshiriqlar	Ispan tili mashg'ulotlari mazmuniga tayangan holda talabalarda madaniy yetuklik sifatlarining shakllantirilishi
4	Nazorat qilish xarakteridagi elektron topshiriqlar	Egallangan bilim, ko'nikma, malakalar, Kompetensiyalarni aniqlash
5	Elektron ta'limiy trenajyorlar	O'tilgan mavzularni mustahkamlash

1-jadvalda aks ettirilganidek, ispan tili mashg'ulotlari mazmunini modernizatsiyalashda AKT vositalariga tayanish kutilgan samaradorlikka erishish imkonini beradi. Chunki AKT texnologiyasi yordamida ta'lim jarayonida quyidagi vazifalar hal qilinadi [4]:

- talabalarga bilim, ko'nikma, malakalarni egallash, kompetensiyalarni rivojlantirish uchun ko'maklashish, ularning o'ziga xos xususiyatlarini namoyon qilishiga imkoniyat yaratish;
- talabalarda hamkorlikdagi faoliyatni amalga oshirish, zarur bo'lgan shaxsiy sifatlarni shakllantirish;
- har bir talabaning ruhiy hamda hissiy jihatdan rivojlanishini ta'minlash kabilar.

Talabalarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda AKT vositalarini tanlash asosida o'quv mazmunining samaradorligi ta'minlanadi. Talabaning tajribasi uning yoshi bilan bir qatorda moddiy borliqni anglash darajasini ham ifodalaydi, o'quv jarayoniga har tomonlama moslashishini ta'minlaydi. Ispan tili mashg'ulotlari mazmuni asosida olamning yaxlit manzarasini idrok etishlari uchun qulay sharoit vujudga keltiriladi.

XULOSA VA MUNOZARA

Bugungi kunda axborot hajmi va ko'lami kengayib borayotgan sharoitda an'anaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi hohlagan ma'lumotni internet tarmog'idan tanlab olishi mumkin. Axborot xizmati kontekstida o'qituvchi bilish jarayonlarini rivojlantirishga mo'ljallangan axborotni taqdim qilib qolmasdan, balki didaktik xarakterga ega bo'lgan vaziyatli, maxsus topshiriqlarni ishlab chiqishni, korreksion tadbirlarni uyushtirishga, individual yondashuv asosida ta'lim sifatini oshirishga muvaffaq bo'ladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirishni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida» 2021 yil 19 maydagi PQ- 5117-sonli qarori.
2. Jumanova, G.A. 2022. Ispan tilini o'qitishda aqlli texnologiyalarni qo'llanilishining ahamiyati. Arxiv nauchnyx issledovaniy. 2, 1 (apr. 2022).
3. Yusupova M.A. Bo'lajak ispan tili o'qituvchilarini o'quv jarayonida loyiha texnologiyasidan foydalanishga o'rgatish tizimi/ pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD) ilmiy darajasini olish uchun 13.00.02-Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (ispan tili) diss...avtoref. -T.;2021.29-b.
4. Klimova I. I. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yangi ta'lim muhitining faol ishtirokchilari sifatida // Nolingvistik universitetda chet tillarini o'qitish

- nazariyasi va amaliyoti: an'analar, innovatsiyalar, istiqbollar: ilmiy ishlar to'plami. M.: Moliya universiteti, 2016. jild. 3. B. 100-105;
5. Lizunova N. M., Chernyshkova N. V. Kasbiy chet tilini o'qitishda axborot va ta'lim resurslari // Filologiya fanlari. Nazariya va amaliyotga oid savollar. 2016 yil. 9-son (63): 3 qismda 2-qism. 201-204-bet;
 6. Tashpulatova F., Tashniyozova Sh., Turamuratova I. Manual de español - Nivel I // O'zbekiston respublikasi adliya vazirligi- № DGU 22232. 340-b.
 7. Tashpulatova F., Toshxonov M., Sabirova G. Amaliy fonetika // O'quv qo'llanma Toshkent «TURON-IQBOL» 2020 йил UO'K811.134.2'322 (075.8) KBK 81.2 Исп-1-923 A58 ISBN 978-9943-14-681-5
 8. Tashpulatova F., Tashniyozova Sh., Turamuratova I. Manual de español - Nivel I. O'g'zaki nutq amaliyoti. O'quv qo'llanma. – T.: “TURON-IQBOL”. 2022. 340-b.
 9. Tashpulatova F. METHODOLOGY OF DEVELOPING AUDITING SKILLS AND SKILLS OF SPANISH LANGUAGE STUDENTS // Eastern European Scientific Journal. Germany, 2021 P.28-29. DOI 10.12851/EESJ202101
 10. Ташпулатова Ф. Педагогические технологии компетентностного подхода в преподавании общепрофессиональных дисциплин вуза. // Вестник. Воронежского института высоких технологии. Воронеж, 2020. С 116-118. ISSN1994-1730
 11. Ташпулатова Ф. Способности передовых информационных технологий в образовательном процессе вуза. // Вестник. Украинский государственный университет гуманитарных наук. Украина, 2021 N:1(09) С 41-45. ISSN1682-3540
 12. Ташпулатова Ф. Педагогические особенности, методы и понятия, используемые в обучении творческого мышления // Интернаука. Научный электрон журнал. Москва, 2023 № 1 (271), Часть 4 С.17-18 ISSN 2687-0142
 13. Tashpulatova F. CHet tili o'qitish tamoyillari va chet til o'qitish vositalari mavzularini o'rganish va tahlil qilish. // Образование наука и инновационные идеи в мире. Международный научный электронный журнал. Toshkent, 2023 № 23 (6) B.99-102. ISSN: 2181-3187
 14. Tashpulatova F. Tinglab tushunishda og'zaki nutqning, kommunikativ yo'nalganlik tushunchalarini aniqlash. // Образование наука и инновационные идеи в мире. Международный научный электронный журнал. Toshkent, 2023 № 23(6) B.107-109. ISSN: 2181-3187
 15. Ф.Ташпулатова. Полиязычное образования стутентов как показатель времени. // Til va adabiyot t'limi. Toshkent, 2018. № 12.-B.57-59 ISSN 2010-5584
 16. Ташпулатова Ф. Анкетирование как метод педагогического исследования // Til va adabiyot t'limi. Toshkent, 2020. № 4.-B.76-78 ISSN 0055

17. Tashpulatova F. Interfaol ta'lim turlari // Til va adabiyot t'limi. Toshkent, 2020. № 3.-В.70-72 ISSN -2181-8274
18. Ташпулатова Ф. Способы создания естественных ситуации общения на уроках испанского языка // Та'lim, fan va innovatsiya. Toshkent, 2020. № 2. - В.263-266
19. Tahpulatova F. Chet tili (ispan tili) O'qitish metodikasi va uning asosiy bosqichlari // Ta'lim, fan va innovatsiya. Toshkent, 2017. № 3.-В.70-72
20. Tashpulatova F. Chet tilini o'qitishda prinsiplarga tayanish, kompetensiyalarga asoslanishni takomillashtirish (Ta'lim oluvchilarning tinglab tushunish malakalarini shakllantirish asosida) // Xalq ta'limi. Ilmiy-metodik jurnal. Toshkent, 2023, N:1-В.23-29. ISSN2181-7839
21. Ташпулатова Ф. Структура артикуляционной композиции вибрантов в современном испанском языке // The Journal of humanities & natural sciences. Gumanitar va tabiy fanlar jurnali. Toshkent, 2023. № 4 (10) В.5-11. ISSN:2184-4007
22. Tashpulatova F. Particularidad de los requisitos y TIC en la enseñanza de Español como lengua extranjera // Best practices in distance education in learning foreign lengues. Tashkent , 2019, May 14-15, UzSPIC,2019 В.263-264
23. Tashpulatova F. Pedagogik texnologiya negizida masofaviy o'qitishning ta'lim tarbiya texnologiyasi shakli, metod va vositalari tizimi jarayoning ahamiyati // Best practices in distance education in learning foreign lengues. Tashkent, 2019, May 14-15, UzSPIC, 2019 В.263-264
24. Ташпулатова Ф. Испан тилини ўрганишда ва ўргатишда ўқув моделлари ва методларнинг таълим жараёнидаги аҳамияти.// Илмий инновацион тадқиқотлар: назария, методология, амалиёт” мавзусидаги республика илмий-амалий онлайн конференция. Тошкент, 2021. № 10, Б 239-242.